

91109g/
3 wijzen
DSES van 18/12
12 december 1980
M
Twee wifelijke
met een minverstand
f.a.v. rapport over
B2 over
Eur. Raad?
12/12

VAN: DE MINISTER-PRESIDENT
AAN: Mr. J.P.M.H. Merckelbach

Zoals gij weet heeft zich tijdens de laatste bijeenkomst van de Europese Raad in Luxemburg een pittige discussie ontwikkeld over het voorstel van het Comité van Wijzen, dat luidt:

"Wij stellen voor dat de voorzitter van de Europese Raad tijdens elk voorzitterschap persoonlijk (voetnoot: "Men dient rekening te houden met de speciale positie van de President van de Franse Republiek".) een zitting van het (Europees) parlement bijwoont. De minister van Buitenlandse Zaken kan dan, evenals vroeger, verslag blijven uitbrengen over de derde zitting van elk jaar. Het doel moet zijn het parlement een duidelijk beeld te verschaffen van de conclusies van de regeringsleiders, hoe zij daartoe zijn gekomen, en na te gaan hoe andere organen hun steentje zouden kunnen bijdragen. Het parlement zal dan zijn standpunt in het daaropvolgende debat naar voren brengen en de Europese Raad zou daar goede nota van moeten nemen."

Ik heb gepleit voor aanvaarding van dit voorstel, althans in deze herformulering dat de voorzitter enkel en alleen naar het parlement gaat voor het geven van informatie zonder beschikbaar te zijn voor een daaropvolgend debat. Bovendien heb ik daaraan toegevoegd dat ter voorkoming van constitutionele moeilijkheden (Frankrijk!) elk voorzitterschap voor zichzelf zou dienen uit te maken in wiens persoon het zich bij het parlement aandient. Dat betekent dat het verstrekken van informatie over het verloop van een zitting van de Europese Raad ook zou kunnen geschieden door de minister van Buitenlandse Zaken van het land dat het voorzitterschap heeft.

De Italiaanse delegatie steunde ons en de Britse delegatie eveneens. De Belgische premier intervenueerde in bewoordingen die als een zekere steun kunnen worden opgevat. Frankrijk bood geharnast verzet. De anderen deden er het zwijgen toe.

Ik heb toen moeten constateren dat ten gevolge van de Franse oppositie geen besluit kon worden genomen in de geest van het voorstel van de Drie Wijzen. Dus geen besluit dat elk voorzitterschap althans eenmaal voor het Europees parlement zal verschijnen. Daarmee is uiteraard nog geen bescheid gegeven op de geheel andere vraag of een land dat het voorzitterschap heeft in de persoon van zijn regeringsleider of van zijn minister van Buitenlandse Zaken informatie zou mogen geven over een Europese Raad, wetende dat anderen zich daartoe niet verplicht gevoelen en het gegeven voorbeeld dan ook niet zullen volgen.

Deze vraag is om meer dan één reden interessant. Is b.v. de minister-president van Nederland bevoegd om na de Europese Raad in Maastricht zich te begeven naar Straatsburg voor het geven van informatie aan het Europees parlement, ook al hebben de Fransen (en wellicht, als het erop aan komt, anderen met hen) kenbaar gemaakt dat zij van een dergelijke démarche niet gediend zijn? En gesteld dat de bevoegdheid aldus te handelen aan de Nederlandse minister-president niet kan worden ontzegd, is het dan al dan niet om politieke redenen te ontraden om van die bevoegdheid gebruik te maken? In dit verband: de heer Francois Poncet verklaarde op nogal emotionele wijze dat wanneer de Nederlanders het in hun hoofd mochten halen straks aldus te werk te gaan, hij in het openbaar zou verklaren dat de voorzitter van de Europese Raad dan niet zou kunnen spreken mede namens Frankrijk.

Het lijkt mij gewenst dat op de juridische vraag die ik formuleerde allereerst een ondubbelzinnig antwoord wordt gegeven. Bij voorkeur door een buiten de Nederlandse administratie staande deskundige, dus een hoogleraar in het Europees recht en dat nog liefst uit een ander land dan het onze.

Wat de politieke complicaties van de zaak betreft: minister Van der Klaauw suggereerde à l'improviste het volgende. Laat de Nederlandse minister-president op enig tijdstip in het eerste halfjaar van 1981 eens in die hoedanigheid en dus niet als voorzitter van de Europese Raad naar het parlement in Straatsburg gaan. Daartegen kan toch geen enkele andere regering bezwaar maken. Dat lijkt me juist, maar is het voor het Europees parlement wel echt interessant om zo maar een autoriteit uit Nederland te ontvangen?

Het lijkt me goed dat gij over deze vragen en andere die in verband hiermee kunnen rijzen, met spoed overleg opent met Buitenlandse Zaken.

